

Bruselj, 2. julij 2026
(OR. en)

11490/26

Medinstitucionalna zadeva:
2026/0178 (NLE)

ENV 902
PECHE 281

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	2. julij 2026
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2026) 333 final
Zadeva:	Predlog SKLEP SVETA o stališču, ki se zavzame v imenu Evropske unije v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti, na naslednjih treh zasedanjih Mednarodne komisije za kitolov, vključno s povezanimi vmesnimi zasedanji

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2026) 333 final.

Priloga: COM(2026) 333 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 2.7.2026
COM(2026) 333 final

2026/0178 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o stališču, ki se zavzame v imenu Evropske unije v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti, na naslednjih treh zasedanjih Mednarodne komisije za kitolov, vključno s povezanimi vmesnimi zasedanji

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. PREDMET PREDLOGA

Ta predlog se nanaša na sklep o določitvi stališča, ki se zavzame v imenu Unije na naslednjih treh zasedanjih Mednarodne komisije za kitolov (International Whaling Commission – IWC) v okviru Mednarodne konvencije o ureditvi kitolova (MKUK)¹, ki bodo potekala leta 2026, 2028 in 2030, vključno z vmesnimi zasedanji in ukrepi v zvezi s predvidenim sprejetjem (1) sprememb programa MKUK ter (2) resolucij in sklepov IWC.

2. OZADJE PREDLOGA

2.1. Mednarodna konvencija o ureditvi kitolova

Cilj Mednarodne konvencije o ureditvi kitolova (MKUK) (v nadaljnjem besedilu: Sporazum) je zagotoviti ohranjanje in trajnostno upravljanje kitov na svetovni ravni. Veljati je začela 10. decembra 1948.

MKUK vsebuje pravno zavezujoč program², v katerem so opredeljene zavarovane in nezavarovane vrste, odprte in zaprte vode (vključno z zavarovanimi območji) ter določene omejitve ulova za komercialni in samooskrbni kitolov. Ureja tudi kitolov v znanstvenoraziskovalne namene. V tem smislu so v programu vlade pogodbenice pozvane, naj znanstvenemu odboru v pregled predložijo predloge dovoljenj za znanstvene namene, preden jih izdajo. Dovoljenja izdajajo posamezne države.

V okviru MKUK in v tem predlogu se vsak sklic na „kite“ razume kot sklic na vrste iz dela I programa MKUK (vsi vosati kiti in kit glavač³). Vsi drugi zobati kiti, vključno z delfini, pliskavkami in drugimi odontoceti, kot sta dolgoplavuta in kratkoplavuta mrka pliskavka, ne spadajo na področje uporabe programa.

Nasprotno pa je uporaba pojma „kiti in delfini“ v tem predlogu namerna, saj se z njim označuje celoten red *Cetacea*⁴, vključno z malimi kiti in delfini (delfini, pliskavke in drugi zobati kiti), in sicer zaradi uskladitve s širšim obsegom varstva, ki ga zagotavlja pravo Unije, in upoštevanja dejstva, da pomožni organi, skladi in druge pobude IWC obravnavajo vprašanja ohranjanja in upravljanja, ki se nanašajo na vse kite in delfine.

Poleg tega uporaba pojma „kitolov“ v tem predlogu temelji na pravu Unije, zlasti direktivi o habitatih⁵, saj zajema namerno vznemirjanje, ujetje ali ubitje kitov in delfinov.

Članstvo v MKUK je omejeno na vlade, zato ima Evropska unija (EU) le status opazovalke⁶. Trenutno je 24 držav članic EU pogodbenic Sporazuma⁷.

¹ <https://archive.iwc.int/?r=3607>

² <https://archive.iwc.int/?r=3606>

³ Kit glavač je zobati kit. Drugi zobati kiti so še kljunati kiti, račji kiti, orke in mrke pliskavke. Glej program MKUK, del I. Interpretation (Opredelitev pojmov).

⁴ Red *Cetacea* obsega vse kite, delfine in pliskavke ter je razdeljen na zgoraj navedena podreda: vosate in zobate kite. V obeh je skupaj več kot 90 danes živečih vrst, ki jih najdemo v oceanih po vsem svetu.

⁵ UL L 206, 22.7.1992, str. 7.

⁶ Za spremembo MKUK, ki bi EU omogočila članstvo, bi morale vse vlade pogodbenice IWC ratificirati protokol. Komisija je leta 1992 sprejela predlog o pogajanjih glede pristopa EU h Konvenciji, vendar Svet ni nadalje ukrepal (Osnutek sklepa Sveta o pooblastitvi Komisije, da se v imenu Skupnosti pogaja o protokolu, ki

2.2. Mednarodna komisija za kitolov (IWC)

Organ, pristojen za izvajanje MKUK, je IWC, ki se sestane vsaki dve leti. V skladu s členom III(1) MKUK ga sestavlja po en član iz vsake vlade pogodbenice, vsak član pa ima en glas. IWC izvaja svoje osnovne pristojnosti za trajnostno upravljanje in ohranjanje tako, da v odziv na zahteve vlad pogodbenic sprejema spremembe programa MKUK. Spremembe morajo biti sprejete s tričetrtinsko večino članov IWC, ki glasujejo (člen III(2) v povezavi s členom V MKUK). V skladu s členom III(2) MKUK se drugi sklepi IWC sprejemajo z navadno večino članov IWC, ki glasujejo.

2.3. Predvideni akt IWC

Predlog sklepa Sveta se nanaša na naslednje kategorije aktov, ki jih bo IWC sprejela na naslednjih treh dvoletnih zasedanjih (ki bodo potekala leta 2026, 2028 in 2030) ter na povezanih vmesnih zasedanjih (v nadaljnjem besedilu: predvideni akti):

1. **spremembe programa MKUK**, ki v 90 dneh po uradnem obvestilu sekretariata IWC⁸ postanejo pravno zavezujoče za vlade pogodbenice, kot so ohranitev ali podaljšanje moratorija na komercialni kitolov, vzpostavitev ali sprememba zavarovanih območij za kite in določitev pravil za samooskrbni kitolov domačinov;
2. **resolucije, priporočila in sklepe IWC**, na primer o sprejetju ukrepov za ohranjanje in dobrobit kitov in delfinov, skladnosti z določbami programa ter njihovem izvrševanju in izvajanju, akreditaciji opazovalcev, sodelovanju civilne družbe in reformah upravljanja.

3. STALIŠČE, KI SE ZAVZAME V IMENU UNIJE

3.1. Vsebina in razlogi za predlagano stališče, ki se zavzame v imenu Unije

3.1.1. *Komercialni kitolov, manj obsežni obalni kitolov in merila za dovoljenja za znanstvene namene*

IWC ureja komercialni kitolov. Leta 1982 je odločila, da bi moral od leta 1986 za komercialni kitolov veljati moratorij na vse vrste in populacije kitov⁹.

Unija bi morala podpreti ohranitev in popolno izvajanje moratorija na komercialni kitolov. Moratorij ima že skoraj štiri desetletja bistveno vlogo pri varovanju populacij kitov. Kitom je zagotovil je ključno varstvo in s tem prispeval k okrevanju nekaterih populacij. Druge ostajajo kritično izčrpane zaradi vse večjega nabora groženj, ki niso povezane s kitolovom, vključno z zapletanjem v ribolovno orodje, trki z ladjami, onesnaževanjem (kot sta podvodni hrup in plastika) in degradacijo habitatov. Za obnovitev teh populacij je zato ključno, da se tudi v prihodnje zaščitijo pred dodatnim pritiskom komercialnega ribolova.

spreminja Mednarodno konvencijo o ureditvi kitolova, podpisano 2. decembra 1946 v Washingtonu, COM(92) 316).

⁷ Avstrija, Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Madžarska, Irska, Italija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Španija in Švedska.

⁸ Člen I(1) v povezavi s členom V(3) MKUK.

⁹ Glej program MKUK, točka 10(d) (ki določa moratorij na ulov, ubitje ali obdelavo kitov, razen ščukastih kitov, s predelovalnimi ladjami ali kitolovkami, priključenimi predelovalnim ladjam) in točka 10(e) (ki določa popolno omejitev ulova za vse staleže za pelagično sezono 1986 in obalno sezono 1986 ter za obdobje po tem).

Poleg tega bi morala Unija vztrajati pri strogem upoštevanju prenovljenega postopka upravljanja IWC, kot ga priporoča znanstveni odbor IWC, saj je to ključno pri preprečevanju previsokih omejitev ulova. Čeprav Islandija, Norveška in Japonska, ki omejitve ulova določajo neodvisno, trdijo, da so njihove metode za ocenjevanje trajnostnih omejitev ulova za komercialni kitolov usklajene s tistimi, ki jih je razvila IWC, je treba opozoriti, da nobena od njihovih omejitev ulova ni bila določena ali potrjena v okviru prenovljenega postopka upravljanja IWC, ki temelji na bolj previdnostnem pristopu¹⁰.

Z učinkovitimi nacionalnimi orodji bi bilo treba zagotoviti, da se obveznosti iz moratorija dejansko spoštujejo v praksi. Zato bi morala Unija podpreti in spodbujati tudi sprejetje dopolnilnih ukrepov za zagotavljanje skladnosti s strani pogodbenic, vključno s:

- pomorsko inšpekcijo države pristanišča: prepoved vplutja, iztovarjanja, oskrbovanja z gorivom ali drugih storitev za vsako plovilo, ki sodeluje pri dejavnostih komercialnega kitolova brez odobritve IWC,
- nacionalnimi prepovedmi: nacionalne pravne določbe, ki gospodarskim subjektom v jurisdikciji držav članic prepovedujejo sodelovati v komercialnem kitolovu v nasprotju z moratorijem ter ga podpirati ali financirati.

Zagovorniki kitolova pogosto poudarjajo, da je moratorij na komercialni kitolov nekaterim lokalnim obalnim skupnostim, ki so od kitolova odvisne zaradi prehranskih in kulturnih razlogov, povzročil nesorazmerne težave. Ta argument je bil podlaga za pretekle prizadevanja Japonske, da bi IWC prepričala, naj prizna manj obsežni obalni kitolov¹¹, s čimer bi se dejansko delno odpravil moratorij. S tem so povezani predlogi, ki kitolov prikazujejo kot bistven za prehransko in hranilno varnost ter zagovarjajo, da bi morala IWC kite priznati kot morebiten vir hrane.

EU bi morala podpreti stališče, da ukrepi za ohranjanje, vključno z moratorijem, ne ogrožajo prehranske varnosti, temveč zagotavljajo dolgoročno trajnostnost morskih ekosistemov. Poleg tega se vprašanja prehranske varnosti obravnavajo že v okviru Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo, priznavanje kitov kot vira hrane v okviru IWC pa bi znatno spremenilo njen mandat. Ključno je, da se IWC še naprej osredotoča na upravljanje populacij kitov na način, ki podpira zdravje ekosistemov in trajnostnost, ne pa da podpira komercialni kitolov pod pretvezo prehranske varnosti.

Ob upoštevanju navedenega bi morala Unija nasprotovati predlogom za uvedbo novih kategorij kitolova in podpreti ugotovitev Meddržavnega sodišča v sodbi z dne 31. marca 2014 v zadevi kitolov na Antarktiki¹², da Sporazum kitolov deli na tri kategorije: komercialni kitolov in samooskrbni kitolov domačinov (oba sta zajeta v programu) ter kitolov na podlagi posebnega dovoljenja iz člena VIII. To bo preprečilo vrzeli v prepovedi komercialnega kitolova.

Glede kitolova na podlagi posebnega dovoljenja ali kitolova v znanstvene namene bi morala Unija vztrajati, da člena VIII, ki dovoljuje kitolov na podlagi posebnega dovoljenja, ni

¹⁰ Predsedstvo IWC je na primer februarja 2025 navedlo, da se znanstveni odbor IWC ne strinja z navedenimi trditvami Japonske. Poročilo o seji predsedstva IWC z dne 6. februarja 2025, <https://archive.iwc.int/?r=22535>.

¹¹ Manj obsežni obalni kitolov je vrsta kitolova, za katerega je značilna uporaba manjših čolnov, pri čemer se kiti (ščukasti in drugi mali kiti) lovijo na dnevnih ulovih v nacionalnih vodah v komercialne namene.

¹² Sodba Meddržavnega sodišča v zadevi kitolov na Antarktiki (Avstralija proti Japonski: posredovanje Nove Zelandije), Zbirka odločb za leto 2014, točki 229 in 230, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/148/148-20140331-JUD-01-00-EN.pdf>.

mogoče uporabiti za utemeljitev kitolova, ki je predvsem komercialen. Zloraba tega člena je v nasprotju z duhom moratorija in voljo IWC, kot je izražena v številnih resolucijah.

Da bi Unija predloge za kitolov na podlagi posebnega dovoljenja štela za legitimne v skladu s členom VIII, morajo izpolnjevati merila, ki jih je določilo Meddržavno sodišče. To pomeni strogo upoštevanje Resolucije 2014-5 o kitolovu na podlagi posebnega dovoljenja¹³, v skladu s katero je treba za izdajo takega dovoljenja izpolniti dva kumulativna pogoja: da je smrtonosno vzorčenje „znanstvena raziskava“ in da je opravljeno le „za namene“ te raziskave.

V praksi bi to pomenilo, da je znanstveni odbor ugotovil, da je vsaka pogodbenica, ki želi izdati posebno dovoljenje: (i) dokazala, da je mogoče pričakovani rezultat projekta upravičiti kot znanstveno raziskavo; (ii) skrbno proučila, ali bi se cilji raziskave izpolnili z nesmrtonosnim vzorčenjem; (iii) ugotovila, da to ni izvedljivo, ter (iv) dokazala, da so predlagane velikosti vzorcev strogo povezane z znanstveno potrebo in ne presegajo tega, kar se razumno pričakuje za znanstveni cilj.

Nobena od treh držav, za katere je sodba v zadevi kitolov na Antarktiki zavezujoča (Avstralija, Japonska, Nova Zelandija), ni nikoli zahtevala revizije ali razlage ugotovitve sodišča o pristojnosti IWC. Njihov molk pomeni tiho soglasje, da lahko IWC legitimno razpravlja o kitolovu na podlagi posebnega dovoljenja in ga ureja. Unija bi morala torej še naprej zagovarjati pristope, ki zagotavljajo, da vsako posebno dovoljenje pred izdajo prouči znanstveni odbor IWC in IWC sama ter da je skladno z njunimi priporočili.

3.1.2. Ohranjanje in dobrobit živali

Leta 2003 je bil na podlagi Sporazuma ustanovljen odbor za ohranjanje, ki tesno sodeluje z znanstvenim odborom pri obravnavi številnih groženj kitom in njihovim habitatom. Leta 2016 je bil sprejet strateški načrt (2016–2026)¹⁴ s priloženim delovnim načrtom¹⁵, v katerem so opredeljeni prednostne grožnje kitom in delfinom (trki ladij z živalmi, morski odpadki, prilov, antropogeni zvok, kemično onesnaževanje in podnebne spremembe) ter prednostni ukrepi (trajnostno opazovanje kitov, načrti upravljanja za ohranjanje, zavarovana območja, zbiranje podatkov in poročanje).

Unija bi morala v okviru trdne politične zavezanosti ohranjanju še naprej podpirati vse predloge za zavarovana območja za kite¹⁶. Da bi bili ti predlogi sprejeti, je potrebna sprememba programa, ki jo je treba sprejeti s tričetrtinsko večino glasov. Za doseg te večine bodo potrebne dejavne pripravljalne razprave z osrednjim taborom zagovornikov kitolova, tj. državami, ki so vložile ugovor ali pridržek, ter širšo koalicijo držav, ki so jih mobilizirali zagovorniki kitolova in ki pogosto glasujejo proti takim spremembam.

Unija bi morala spodbujati tudi večjo preglednost predlogov za zavarovana območja. Določbe iz programa, ki se nanašajo na zavarovana območja, so trenutno v oddelku III Catching (Ulov) programa. Unija bi morala IWC spodbujati, naj te določbe uvrsti v ločen oddelek v programu.

¹³ <https://archive.iwc.int/pages/download.php?ref=3723&ext=pdf&alternative=2971&noattach=true&k=>

¹⁴ <https://archive.iwc.int/?r=22234>

¹⁵ <https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=19861&k=>

¹⁶ Trenutno IWC določa dve zavarovani območji – zavarovano območje Indijskega oceana in zavarovano območje Južnega oceana –, kjer je prepovedan komercialni kitolov. V zadnjih letih je bil IWC večkrat predložen dodatni predlog za zavarovano območje v južnem Atlantskem oceanu, vendar do zdaj ni bil podprt s potrebno tričetrtinsko večino glasov.

Poleg tega bi bilo treba podpreti predloge IWC za izboljšanje dobrobiti kitov. Delo na področju dobrobiti živali lahko med drugim zajema zapletanje, trke ladij z živalmi, množično nasedanje, opazovanje kitov, obremenitev s hrupom ter izboljšanje metod usmrčitve in evtanazije.

IWC se posveča tudi vprašanju bolezni kitov in delfinov, zlasti tistih, ki so morda povezane s človekovimi dejavnostmi, in tistih, ki se lahko prenašajo med živalmi in ljudmi. Take bolezni bi lahko pomenile tveganje za skupnosti domačinov, ki se ukvarjajo s samooskrbnim kitolovom, če uživajo proizvode iz kitov, ki ne izhajajo iz komercialnega kitolova. Unija bi morala podpreti razprave o tej temi, če temeljijo na znanosti in če njihova obravnava v okviru IWC daje dodano vrednost delu drugih forumov.

3.1.3. *Samooskrbni kitolov domačinov*

Samooskrbni kitolov domačinov je vse od vzpostavitve regulativnega okvira IWC na podlagi Sporazuma ključni element tega okvira. Zanj ne velja moratorij, saj ne gre za komercialni kitolov. IWC je pri samooskrbnem kitolovu dosledno zavzemala prizanesljivejši pristop kot pri komercialnem kitolovu, tako da je domorodnim ljudstvom omogočila, da so lahko še naprej lovila kite za kulturne in prehranske namene tudi v obdobjih, ko je bil komercialni kitolov omejen ali prepovedan.

Da bi se zagotovil doslednejši, dolgoročnejši in manj obremenjujoč pristop, je bila leta 2018 v IWC sprejeta nova metodologija za kvote samooskrbnega kitolova domačinov. Odločeno je bilo, da se omejitve ulova določijo za sedemletno obdobje s samodejnim obnavljanjem vsakih šest let, če so izpolnjeni nekateri pogoji. Ti pogoji vključujejo: (i) mnenje znanstvenega odbora, da predlagane omejitve ulova ne bodo škodovala staležem kitov, (ii) potrditev, da niso potrebne spremembe glede na potrebe, ter (iii) da je zadevna država, ki izvaja samooskrbni kitolov domačinov, ravnala v skladu z odobreno časovnico in zahtevami po informacijah. Če so ti pogoji izpolnjeni, se kvote samodejno obnovijo, ne da bi bila potrebna nadaljnja pogajanja¹⁷.

Unija v zvezi s pravicami domorodnih ljudstev že dolgo spodbuja spoštovanje človekovih pravic po vsem svetu in ima širok nabor politik, ki so pomembne za domorodna ljudstva¹⁸. Dejavno je sodelovala v razpravah IWC o samooskrbnem kitolovu domačinov, pri čemer je v zvezi z dejavnostmi kitolova domorodnih ljudstev zagovarjala na pravicah temelječ pristop ter podpirala izboljšanje postopka določanja omejitev ulova za samooskrbni kitolov domačinov in ukrepe za okrepitev vključevanja domorodnih ljudstev v postopek odločanja IWC. Izrazila je tudi podporo predlaganim spremembam terminologije IWC, vključno z nadomestitvijo izraza „aborigines“ (aboridžini) z izrazom „Indigenous Peoples“ (domorodna ljudstva).

Čeprav Unija spodbuja človekove pravice, vključno s pravicami domorodnih ljudstev, priznava tudi, da te pravice niso absolutne in se lahko razumno in utemeljeno omejujejo,

¹⁷ <https://iwc.int/management-and-conservation/whaling/aboriginal>

¹⁸ Unija je na Generalni skupščini Združenih narodov (GS ZN) leta 2007 podprla sprejetje Deklaracije Združenih narodov o pravicah domorodnih ljudstev (UNGA 61/295) in sklepnega dokumenta (UNGA 69/2) svetovne konference o domorodnih ljudstvih, ki je leta 2014 potekala v okviru plenarnega zasedanja GS ZN na visoki ravni. V obeh dokumentih so poudarjene pravice domorodnih ljudstev do virov, ki so jih tradicionalno uporabljala, in potreba, da države te pravice varujejo ter sodelujejo z domorodnimi ljudstvi in se z njimi posvetujejo. Svet Evropske unije je 15. maja 2017 sprejel sklepe (dok. 8814/17 z dne 15. maja 2017), v katerih je ponovno potrdil, da podpira pravice domorodnih ljudstev, in priznal, da bi se dalo pri učinkovitejši uporabi tega okvira politike v okviru večstranskega sodelovanja storiti še kaj, in sicer z nadaljnjim izboljševanjem priložnosti za dialog in posvetovanje na vseh ravneh sodelovanja EU.

zlasti kadar gre za pomisleke glede trajnostnosti. Zato Unija poudarja tudi, da morajo biti vse izjeme za samooskrbni kitolov domačinov jasno utemeljene, strogo nekomercialne in biološko trajnostne. Predložitev znanstvenih informacij, ki podpirajo omejitve ulova za samooskrbni kitolov domačinov, je v skladu z dolžnostjo IWC, da zagotovi trajnostne prakse kitolova in upravljanje populacij kitov na svetovni ravni.

Glede na navedeno bi morale biti stališče Unije, da podpira nadaljnje izvajanje uveljavljenega okvira IWC za samooskrbni kitolov domačinov, vključno s sedemletnim določanjem kvot in mehanizmom samodejnega obnavljanja, sprejetim leta 2018, če so dogovorjeni pogoji izpolnjeni. Unija bi morala še naprej podpirati na pravicah temelječ pristop, s katerim se priznavajo kulturne in prehranske potrebe domorodnih ljudstev in hkrati zagotavlja, da vse omejitve ulova za samooskrbni kitolov domačinov ostanejo strogo nekomercialne, znanstveno utemeljene in biološko trajnostne. Še naprej bi morala podpirati tudi ukrepe za okrepitev sodelovanja domorodnih ljudstev pri delu in v postopkih odločanja IWC ter uporabo ustrezne terminologije, ki izraža mednarodne standarde na področju pravic domorodnih ljudstev.

3.2. Skladnost z drugimi politikami in pobudami Unije

Predlagano stališče je zunanjí podaljšek notranjega pravnega reda Unije na področju okolja, ki se nanaša na kite in delfine, ter sredstvo za krepitev oceanske diplomacije. Da bi se zagotovilo, da mednarodno upravljanje ostaja skladno z visokimi standardi Unije za ohranjanje kitov in delfinov, je zlasti pomemben naslednji neizčrpen seznam regulativnih instrumentov:

- V skladu z direktivo o habitatih¹⁹ so vsi kiti in delfini vrste iz Priloge IV, ki so v vodah EU zaščiteni pred namernim vznemirjanjem, ujetjem ali ubitjem. S predlaganim stališčem se zagotavlja, da to varstvo ni ogroženo v mednarodnih ali sosednjih vodah.
- EU z nasprotovanjem komercialnemu kitolovu ohranja svojo prepoved trgovine s proizvodi iz kitov in delfinov za komercialne namene na podlagi uredbe o trgovini s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami²⁰ ter Konvencije o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (CITES), katere pogodbenice so Unija in njene države članice.
- Delo IWC na področju ohranjanja prispeva k doseganju ciljev glede dobrega okoljskega stanja morskega okolja, vključno s cilji glede umrljivosti kitov in delfinov iz okvirne direktive o morski strategiji²¹.
- Uredba o obnovi narave²² določa pravno zavezujoč cilj, da se do leta 2030 obnovi najmanj 20 % morskih območij Unije. Bistveno je, da določa obnovo habitatov za zaščitene morske vrste, vključno s kiti in delfini. Te cilje neposredno podpira stališče EU v IWC, saj zagovarja odpravo zunanjih pritiskov (kot sta hrup in komercialni ribolov), ki bi sicer ovirali obnovo teh obnovljenih habitatov.
- Unija priznava, da imajo kiti in delfini ključno vlogo pri kroženju hranil („whale pump“ (kiti omogočajo navpično kroženje hranil z uživanjem hrane, njenim

¹⁹ UL L 206, 22.7.1992, str. 7.

²⁰ UL L 61, 3.3.1997, str. 1.

²¹ UL L 164, 25.6.2008, str. 19.

²² UL L, 29.7.2024, str. 14.

presnavljanjem in izločanjem iztrebkov)) in sekvestraciji ogljika v njihovi biomas (modri ogljik). Stališče Unije s tem, da varuje te žive ponore ogljika pred pritiski kitolova in degradacijo okolja, prispeva k ciljem Unije glede naravne sekvestracije ogljika in s tem k njenim ciljem podnebne nevtralnosti na podlagi evropskih podnebnih pravil²³.

Poleg tega je treba v tem okviru omeniti naslednje pobude:

- V strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030²⁴ je določen cilj, da se pravno zavaruje 30 % morja v EU, 10 % tega morja pa strogo zavaruje. Podpora zavarovanim območjem za kite in upravljanju na podlagi ekosistemskega pristopa je v skladu s temi cilji.
- Unija podpira prizadevanja v okviru IWC za izboljšanje dobrobiti živali pri dejavnostih kitolova, tudi z razvojem in uporabo najbolj humanih metod ulova in usmrčitve, ki so na voljo, skrajševanjem časa do smrti ter čim večjim zmanjšanjem bolečine, stiske in trpljenja, ki se jim je mogoče izogniti. Ta pristop je skladen z njeno širšo zavezanostjo dobrobiti živali in s členom 13 PDEU, ki živali priznava kot čuteča bitja. Zato Unija spodbuja uporabo najvišjih izvedljivih standardov dobrobiti pri dejavnostih kitolova, odobrenih v okviru IWC.
- Unija s tem, da je sprejela stabilno večletno stališče v IWC, zagotavlja, da so njene mednarodne zaveze glede kitov in delfinov usklajene s celostnim pristopom evropskega pakta za oceane²⁵ in pripravljene za vključitev v prihodnji akt o oceanih. Njeno stališče v okviru IWC je strateški most med mednarodno oceansko diplomacijo in upravljanjem na podlagi ekosistemskega pristopa, saj zagotavlja, da se varstvo kitov in delfinov ne obravnava le kot lokalno vprašanje ohranjanja, temveč kot ključni element svetovnega zdravja oceanov, podnebne odpornosti in upravljanja skupnega pomorskega prostora, ki temelji na pravilih.
- Ker so Unija in njene države članice pogodbenice Sporazuma na podlagi Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije (Sporazum o BBNJ), je Unija zavezana k spodbujanju medsektorskega sodelovanja. Zavzemanje Unije za zavarovana območja za kite in zmanjševanje kumulativnih vplivov na kite in delfine v okviru IWC zagotavljata praktičen mehanizem za izvajanje okvira BBNJ. S tem se zagotovi, da IWC prispeva k svetovni mreži orodij za upravljanje na posameznih območjih in varstvu biotske raznovrstnosti na odprtem morju.
- Ker so Unija in njene države članice tudi pogodbenice Konvencije o varstvu selitvenih vrst prostoživečih živali (CMS), Unija pripisuje poseben pomen ohranjanju selitvenih kitov in delfinov na celotnem območju njihove razširjenosti. IWC ima ključno vlogo pri pospeševanju ciljev CMS s spodbujanjem usklajenega mednarodnega ukrepanja, da bi se obravnavale grožnje kitom in delfinom, vključno z degradacijo habitatov, kumulativnimi vplivi človekovih dejavnosti in drugimi pritiski, ki vplivajo na selitvene vrste v različnih nacionalnih jurisdikcijah in na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije.

²³ UL L 243, 9.7.2021, str. 3.

²⁴ COM(2020) 380 final, 20.5.2020, str. 4.

²⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, Evropski pakt za oceane, COM(2025) 281 final.

- Predlagano stališče lahko prispeva tudi k izpolnjevanju obveznosti Unije na podlagi Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost. Unija s spodbujanjem agende, osredotočene na ohranjanje, prispeva k izpolnjevanju cilja 3 (cilj 30 x 30) z določitvijo in učinkovitim upravljanjem zavarovanih območij za kite ter cilja 4, v skladu s katerim so potrebni nujni ukrepi upravljanja, da bi se zaustavilo izumrtje ogroženih vrst, ki ga povzroča človek, in spodbujalo njihovo okrevanje. Ker so Unija in države članice pogodbenice Konvencije o biološki raznovrstnosti (CBD), IWC ostaja ključen forum za preoblikovanje teh svetovnih ciljev v konkretne ukrepe na terenu.

3.3. Izključna zunanja pristojnost

Unija ima v skladu s členom 3(2) PDEU izključno pristojnost za sprejetje predlaganega stališča. Na podlagi te določbe ima izključno pristojnost za sklenitev mednarodnega sporazuma – ali sprejemanje aktov v organu, ustanovljenem s takim sporazumom – če bi ti akti lahko vplivali na skupna pravila ali spremenili njihovo področje uporabe.

V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča taka nevarnost vplivanja obstaja, kadar mednarodne zaveze spadajo na področje, ki ga pravila Unije že v veliki meri urejajo²⁶. To velja za varstvo kitov in delfinov, za katero je Unija vzpostavila celovit in strog pravni okvir, kot je razvidno iz oddelka 3.2 (glej seznam ustreznih regulativnih instrumentov).

Notranja pravila Unije so skladen sistem strogega varstva, ki državam članicam ne dopušča, da bi sprejemale različne standarde. Ker akti IWC, kot so spremembe programa MKUK, urejajo prav tiste dejavnosti (ujetje, ubitje in trgovino), ki jih notranja zakonodaja Unije prepoveduje, vsaka mednarodna odločitev o teh zadevah nujno spada na področje uporabe teh pravil Unije, tako da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča obstaja nevarnost vplivanja v smislu člena 3(2) PDEU²⁷. V tem okviru in kot je ustaljena sodna praksa že potrdila²⁸, dejstvo, da med akti IWC in pravom Unije ni nasprotja, ni pomembno.

Ker predmet urejanja predvidenih aktov spada na področje, ki ga skupna pravila Unije v veliki meri že urejajo, lahko torej le Unija sprejema take zaveze, s čimer se prepreči, da bi države članice posamično ukrepale na način, ki bi lahko spremenil področje uporabe ali celovitost ureditve varstva Unije.

3.4. Potrebnost in primernost stališča Unije

Upoštevajoč, da predvideni akti spadajo v izključno pristojnost Unije v skladu s členom 3(2) PDEU, je treba oblikovati stališče Unije o teh zadevah.

Glede na to, da so kiti in delfini izrazito selitvene vrste, je poleg tega njihovo ohranjanje že po naravi čezmejni izziv, ki ga države članice ne morejo upravljati posamično.

Ker ima Unija v IWC le status opazovalke, se njen vpliv poveča le, kadar 24 držav članic, ki so pogodbenice MKUK, glasuje kot enoten blok.

Uniji in njenim državam članicam, ki so pogodbenice MKUK, sta večletna narava prejšnjih

²⁶ Glej na primer mnenje 3/15 (Marakeška pogodba o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja), [EU:C:2017:114](#), točka 105.

²⁷ Mnenje 1/13 (Haaška konvencija iz leta 1980) z dne 14. oktobra 2014, [ECLI:EU:C:2014:2303](#), točka 71 in navedena sodna praksa.

²⁸ Glej na primer mnenje 3/15 (Marakeška pogodba o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja), [EU:C:2017:114](#), točka 113.

sklepov Sveta (sprejetih 13. decembra 2011²⁹ oziroma 20. decembra 2017³⁰ na podlagi predlogov Komisije³¹) in stabilen politični pristop, ki sta ga zagotavljala, omogočila, da so bolj proaktivno sodelovale pri zadevah IWC, se hitro odzvale na zahteve vlad držav zunaj EU in dosledno prispevale k rezultatom na področju ohranjanja. Zato se za ohranitev zagona in predvidljivosti v tem predlogu sklepa uporablja enak pristop, ki zajema več zasedanj, ter opredeljuje usklajeno stališče Unije za zasedanja IWC, ki bodo potekala v letih 2026, 2028 in 2030.

4. PRAVNA PODLAGA

4.1. Postopkovna pravna podlaga

IWC je organ, ustanovljen z mednarodnim sporazumom, in sicer MKUK.

Akti, ki jih sprejema IWC, so akti s pravnim učinkom iz naslednjih razlogov:

- **Spremembe programa MKUK** bodo imele pravne učinke za države članice, ki so pogodbenice sporazuma, ker so zavezujoče po mednarodnem pravu v skladu s členom I(1) MKUK, ki določa, da je program sestavni del Konvencije, v povezavi s členom V(3) MKUK, ki ureja postopek in začetek veljavnosti sprememb programa, razen če vlada pogodbenica vloži ugovor.
- **Resolucije, priporočila in sklepi IWC** so akti s pravnim učinkom. Meddržavno sodišče je glede priporočil na podlagi člena VI Konvencije, sprejetih v obliki resolucij, v sodbi z dne 31. marca 2014 o kitolovu na Antarktiki (Avstralija proti Japonski; posredovanje Nove Zelandije) navedlo, da so te resolucije – čeprav niso zavezujoče – „lahko upoštevne za razlago Konvencije ali njenega programa, če so sprejete soglasno ali enoglasno“ (točka 46). Pravno nezavezujoč akt mednarodnega organa, s katerim se vzpostavi poznejši sporazum pogodbenic o razlagi pravno zavezujočih pravil v mednarodnem sporazumu, je akt s pravnim učinkom v smislu člena 218(9) PDEU. Na podlagi pravila J(3) poslovnika IWC se resolucije sprejemajo soglasno. Glede na navedeno so lahko resolucije, sprejete na zasedanjih IWC, ki jih zajema ta sklep, akti s pravnim učinkom. Kar zadeva sklepe, iz pravila E poslovnika IWC izhaja, da se ta pojem nanaša na mešan sklop aktov, vključno z akti iz pravila J poslovnika, ki se nanaša na spremembe programa MKUK, priporočila na podlagi člena VI in resolucije ter „druge sklepe“. Iz tega torej sledi, da so sklepi IWC deloma pravno zavezujoči, deloma pa zanje velja navedena utemeljitev v zvezi z resolucijami. Zato so lahko sklepi, sprejeti na zasedanjih IWC, ki jih zajema ta sklep, akti s pravnim učinkom.

Predvideni akti ne dopolnjujejo ali spreminjajo institucionalnega okvira Sporazuma.

Postopkovna pravna podlaga za predlagani sklep je zato člen 218(9) PDEU.

²⁹ Sklep Sveta z dne 13. decembra 2011 (ST 17641 2011 COR 1) o stališču, ki bo sprejeto v imenu Evropske unije v zvezi s predlogi sprememb Mednarodne konvencije o ureditvi kitolova in njenega programa.

³⁰ Sklep Sveta z dne 12. decembra 2017 (ST 14970 2017 INIT) o stališču, ki se zavzame v imenu Evropske unije v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti, na naslednjih treh zasedanjih Mednarodne komisije za kitolov, vključno s povezanimi vmesnimi zasedanji.

³¹ COM(2011) 495 final in COM(2017) 463 final.

4.2. Materialna pravna podlaga

V okviru IWC se glavni cilj in vsebina predvidenih aktov nanašata na varstvo okolja, zlasti na (i) zagotavljanje učinkovitega mednarodnega regulativnega okvira za ohranjanje in upravljanje kitov, (ii) zagotavljanje znatnega izboljšanja stanja ohranjenosti kitov in delfinov ter (iii) vzpostavitev nadzora IWC nad vsemi dejavnostmi kitolova članic IWC. Materialna pravna podlaga za predlagani sklep je zato člen 192(1) PDEU.

Ta predlog materialne pravne podlage ne posega v izključno pristojnost EU na področju ohranjanja morskih bioloških virov v skladu z določbami člena 3(1), točka (d), v povezavi s členoma 38 in 43 Pogodbe ter Prilogo I k Pogodbi ter s tem vseh živih vodnih virov v okviru skupne ribiške politike³². To ne ustvarja precedensa za nobena prihodnja pogajanja o ohranjanju in upravljanju živih vodnih virov, ki spadajo v skupno ribiško politiko.

4.3. Sklep

Pravna podlaga predlaganega sklepa bi moral biti člen 192(1) PDEU v povezavi s členom 218(9) PDEU.

5. OBJAVA PREDVIDENEGA AKTA

Ker lahko akti IWC vključujejo spremembe programa Konvencije, ki so zavezujoče po mednarodnem pravu, je primerno, da se po sprejetju objavijo v *Uradnem listu Evropske unije*.

³² UL L 354, 28.12.2013, str. 22.

Predlog

SKLEP SVETA

o stališču, ki se zavzame v imenu Evropske unije v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti, na naslednjih treh zasedanjih Mednarodne komisije za kitolov, vključno s povezanimi vmesnimi zasedanji

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 192(1) v povezavi s členom 218(9) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Mednarodna konvencija o ureditvi kitolova (MKUK) (v nadaljnjem besedilu: Sporazum) je začela veljati 10. decembra 1948.
- (2) V skladu s členom III(2) in členom V MKUK lahko Mednarodna komisija za kitolov (International Whaling Commission – IWC) sprejema sklepe, vključno s spremembami programa MKUK. V skladu s členom VI MKUK lahko IWC sprejema priporočila. Pravili E in J Poslovnika IWC nato določata, da lahko IWC sprejema tudi resolucije in druge sklepe.
- (3) Pričakuje se, da bo IWC na 70., 71. in 72. zasedanju v letih 2026, 2028 in 2030 ter na vseh povezanih vmesnih zasedanjih obravnavala in morda sprejela spremembe programa MKUK ter različne resolucije, priporočila in sklepe. Ti akti se lahko nanašajo na ureditev komercialnega kitolova, kitolova v znanstvene namene in samooskrbnega kitolova domačinov, vzpostavitev in upravljanje zavarovanih območij za kite ter sprejetje ukrepov za ohranjanje in dobrobit kitov in delfinov.
- (4) Če bodo predvideni akti IWC sprejeti, bodo imeli pravne učinke za države članice, pogodbenice MKUK.
- (5) Unija je vzpostavila celovit notranji pravni okvir za varstvo vseh vrst kitov in delfinov. Stališče Unije v IWC bi moralo biti usmerjeno v zagotavljanje visoke ravni varstva kitov in delfinov v skladu s pravnim redom Unije na področju okolja in njenimi mednarodnimi zavezami. V njem bi se morale izražati strateške prednostne naloge evropskega pakta za oceane, pri čemer je treba priznavati bistveno vlogo zdravih populacij kitov in delfinov pri naravni sekvestraciji ogljika ter hkrati spodbujati najvišje standarde dobrobiti živali v skladu s priznavanjem živali kot čutečih bitij na podlagi člena 13 PDEU. Zato je v interesu Unije, da na svetovni ravni, tudi v okviru IWC, spodbuja enakovredno varstvo, da se zagotovi skladnost z njenimi politikami in prepreči znižanje njenih standardov.
- (6) Zato je treba opredeliti stališče, ki se v imenu Unije zavzame v IWC glede sprememb programa MKUK ter predvidenih resolucij in sklepov IWC v zvezi z ureditvijo komercialnega kitolova, kitolova v znanstvene namene in samooskrbnega kitolova domačinov, vzpostavitvijo in upravljanjem zavarovanih območij za kite ter sprejetjem ukrepov za ohranjanje in dobrobit kitov in delfinov.

- (7) Stališče Unije izrazijo države članice, ki so zastopane v IWC in delujejo skupaj v interesu Unije –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Stališče, ki se zavzame v imenu Unije na 70., 71. in 72. zasedanju IWC, vključno s povezanimi vmesnimi zasedanji, je opredeljeno v Prilogi k temu sklepu.

Člen 2

Stališče iz člena 1 izrazijo države članice, ki so zastopane v IWC in delujejo skupno v interesu Unije.

Člen 3

O manjših tehničnih spremembah stališča iz Priloge se je mogoče dogovoriti brez nadaljnjega sklepa Sveta.

Člen 4

Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik/predsednica